

KISSAKUJAN SÄHKÖASEMAN ASEMAKAAVAN MUUTOS

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

OAS- ja luonnosvaiheen mielipiteet ja lausunnot:

Satakunnan Museo

Satakunnan Museo huomauttaa, että alueella 2023 toteutettua ympäristöselvitystä ei ole toimitettu kaava-aineiston liitteenä, eikä aikaisemman poikkeamislupahakemuksen yhteydessä. Vaikka selvitys koskee alueen sähkönsiirtoa, on sähkönsiirron järjestämisellä kuitenkin huomattava merkitys arvioitaessa hankkeen kokonaisvaikutuksia. Museo sai selvityksen haltuunsa vasta 12.2.2024, joten sen perusteelliseen tutkimiseen ei jäänyt aikaa. Ympäristöselvityksessä vaikuttaisi olevan käsitelty melko kattavasti hankkeen vaikutusalueella sijaitsevia rakennettuja kulttuuriympäristöjä, maisema-alueita sekä toteutettuja selvityksiä.

Selvitys käsittelee hankkeeseen liittyvää sähkönsiirtoa, jonka vaikutuksista maisemaan ja kulttuuriympäristöön mainitaan mm. seuraavaa: Nykyinen voimajohto ylittää pellon noin 450 metrin matkalla kaakko-luodesuuntaisesti. Suunniteltu uusi Kissakuja–Ulvila-voimajohto sijoittuisi maisema-alueelle yhtä pitkän matkan, mutta ylittäisi pellon etelä-pohjoissuuntaisesti. Pylväspaikka siirtyy, mutta pylvästyyppi ja pylväskorkeus ovat samat kuin nykyisellä pylväällä. Lisäksi uusi Rauma–Kissakuja-voimajohto sijoittuisi noin 100 metrin matkalla pellon eteläkulmaan ja pellon eteläpuolelle Kissakujan varteen tulisi kaksi uutta voimajohtopylvästä ja sähköasema. Maisema muuttuu paikallisesti, mutta muutos nykytilanteeseen verrattuna on vähäinen ja näkyy lähinnä vain Kissakujalle ja Kujanpääntielle. Muutos kohdistuu vain hyvin pieneen osaan valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueetta ja tapahtuu aivan sen reunalla. Alueen maisemallinen arvo ei heikkene. [...] Hankkeen haitallisia vaikutuksia maisemaan voidaan lieventää pitämällä työalueet mahdollisimman kapeina niissä kohdissa, joissa on tarpeen raivata puustoa, sekä maisemoimalla työalueet rakennusvaiheen jälkeen. Uutta sähköasemaa varten tarvittavaa puuston poistamista tai kookkaan rakennuksen maisemallisia vaikutuksia ei selvityksessä käsitellä. Satakunnan Museo näkee, että koska suunnittelualue rajautuu valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen, tulee hankkeen vaikutusten osalta kaavaselostusta vielä täydentää myös havainnemateriaalilla ja kiinnittää huomiota myös uuden sähköaseman sekä voimajohtolinjojen aiheuttamiin yhteisvaikutuksiin.

Uuden sähköaseman tarkempi rakennusala, rakennuskorkeus sekä materiaalit on syytä määrittää kaavamääräyksissä. Maisemallisten vaikutusten minimoimiseksi kaavamääräyksissä tulee olla maininta istutuksista sellaisille alueille, jotka ovat teknisesti mahdollisia toteuttaa.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaselostusta täydennetään havainnemateriaalilla. Maisemavaikutusten lieventämiseksi annetaan määräys sähköaseman korkeudesta ja rakennusala rajataan mahdollisimman kauas maisema-alueesta. Uuden sähköaseman julkisivumateriaalit määritetään kaavamääräyksissä. Istutuksia sijoitetaan tontille mahdollisuuksien mukaan, mutta sähköturvallisuusmääräykset estävät korkeiden puiden istuttamisen tontille.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunto

Yleistä

ELY-keskus toteaa, että koska alueella ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, tulee kaavan laadinnassa ottaa huomioon seuraavaa: Maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:n mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa. Edelleen maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n mukaan laadittaessa asemakaavaa alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa soveltuvin otettava huomioon, mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään. Oikeusvaikutteisen yleiskaavan puuttuessa maakuntakaava ohjaa asemakaavan laadintaa.

ELY-keskus näkisi hyvänä, että kaavaselostuksessa esitettäisiin vaihtoehtotarkastelu mahdollisista sähköaseman sijaintipaikoista ja perustelut, miksi on päädytty esitettyyn sijaintipaikkaan. Voimalinjojen osalta muutoksia on tarpeen havainnollistaa kaavaselostuksessa.

Maisema

ELY-keskus katsoo, että suunnittelualueen rajoituksessa valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen, on kaavaselostuksessa syytä tarkemmin havainnollistaa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia ja esittää myös vaikutusten lieventämiseksi tarvittavia määräyksiä kaavakartalla. Sähköaseman korkeudesta, julkisivumateriaaleista ja värityksestä on tarpeen antaa määräyksiä. Myös tarkempi rakennusala ja istutusmääräyksiä on syytä esittää kaavakartalla. Rakennusalan rajauksessa on huomioitava myös pääradan tilavarauksen riittävyys. Tarvittaessa voisi olla hyvä harkita myös suojaviheralueen ottamista ainakin osittain mukaan kaavaehdotukseen, jotta suunnittelualueen ympäröivän puuston säilyttäminen voidaan varmistaa.

Luonnonsuojelu

Luonnonsuojelun osalta ei ELY-keskuksella ole huomautettavaa.

Liikenne

Maantieliikenteen osalta ELY-keskuksella ei ole lausuttavaa. Väylävirasto ottaa lausunnossaan kantaa rataa liittyviin asioihin.

Pilaantuneet maat

Pilaantuneiden maiden osalta ELY-keskus toteaa, että suunnittelualueelle on annettu päätös pilaantuneen maaperän puhdistamiseksi 15.8.2023 (Dnro VARELY/4678/2023).

Pilaantumista koskevan ilmoituksen mukaan alueelle on suunniteltu rakennettavaksi 110 kV kytkinkenttä ja sitä ennen alueen maaperä on puhdistettava. ELY-keskuksen tietojen mukaan päätöksen mukaista puhdistamista ei kuitenkaan ole toistaiseksi aloitettu. Ennen rakentamistöiden aloittamista alueen maaperä tulee puhdistaa pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevan päätöksen mukaisesti. Kaavakartalla velvoite on syytä esittää esim. ”saa”-merkinnällä.

Tämä lausunto on tehty yhteistyössä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikön kanssa. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunto sisältyy tähän lausuntoon.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaselostuksessa esitetään vaihtoehtotarkastelu mahdollisista sähköaseman sijaintipaikoista. Voimalinjojen osalta muutoksia havainnollistetaan kaavaselostuksessa.

Kaavaselostuksessa havainnollistetaan maisemaan kohdistuvia vaikutuksia.

Vaikutusten lieventämiseksi annetaan määräys sähköaseman korkeudesta ja rakennusala rajataan mahdollisimman kauas maisema-alueesta. Uuden sähköaseman julkisivumateriaalit määritetään kaavamääräyksissä.

Istutuksia sijoitetaan tontille mahdollisuuksien mukaan, mutta sähköturvallisuusmääräykset estävät korkeiden puiden istuttamisen tontille. Rakennusalan rajauksessa otetaan huomioon pääradan tilavarauksen riittävyys.

Kaavamääräyksiin lisätään yleismääräys: ”Alueen maaperän puhdistamisesta on annettu ELY-keskuksen päätös, jonka mukaisesti maaperä on puhdistettava ennen rakentamisen aloitusta.”

Satakuntaliitto

Satakunnan maakuntakaava, Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 ovat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta. Maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:n mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Satakuntaliitto kiittää Harjavallan kaupungin Kissakujan sähköaseman asemakaavan muutosta koskevasta lausuntopyynnöstä ja toteaa, että asemakaavamuutos on pääosin maakuntakaavan tavoitteiden mukainen. Satakuntaliitto kiinnittää lausunnossaan huomiota vaikutusten arviointiin koskien viereistä valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. Lisäksi Satakuntaliitto nostaa esille täydennystarpeita selostuksen suunnittelualueen oloja ja suunnittelutilannetta koskeviin kuvauksiin sekä vaikutusten arviointiin.

Voimassa olevan asemakaavan mukaiselle suojaviheralueelle (EV) asemakaavamuutoksessa osoitettu energiahuollon korttelialue (EN) sijaitsee Satakunnan maakuntakaavoissa ilman aluevarauksia olevalla alueella. Asemakaavaluonnoksen selostuksessa on todettu, että asemakaavan tarkoitus on uudella sähköasemalla parantaa Harjavallan suurteollisuuspuiston laitosten sähköverkon toimintavarmuutta.

Kissakujan sähköaseman toteuttamisella on vaikutuksia uuteen sähköasemaan kytkettävien kantaverkon voimajohtojen sijaintiin, muutoksia tulee myös suurteollisuuspuistoon lähteviin voimajohtoihin. Satakuntaliitto katsoo, että asemakaavamuutoksen selostusta tulee täydentää.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden suunnittelumääräyksessä todetaan muun muassa, että kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Kokemäenjoen viljelymaisemat arvoalue on valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021 hyväksytty valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittaman valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita koskevan inventoinnin kohteeksi (VAMA 2021).

Valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvien vaikutusten tarkastelussa tulisi käsitellä Kissankujan sähköasemaan kytkettäväksi tulevien 110 kV:n voimajohtojen (Outokumpu/Harjavalta– Ulvila ja Rauma–Outokumpu/Harjavalta) linjauksessa tapahtuvat muutokset.

Suunnittelutilannetta maakuntakaavoituksen osalta on syytä täydentää Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnitteluprosessia koskevalla maininnalla. Asemakaavamuutokseen liittyvien sähköjakeluverkon kehittämissuunnitelmien lisäksi suunnittelutilanteen esittelyyn tulisi lisätä maininta vireillä olevasta Harjavallan yritysalueiden osayleiskaavasta ja todeta sen tavoitteet suunnittelualueeseen ja sen lähiympäristöön liittyen.

Selostuksen Nakkilan taajamaosayleiskaavaa koskevan esittelyn osalta tulisi lisätä tieto pientalovaltaisen asuntoalueen (AP) merkintään liittyvästä lisämerkinnästä koskien aluetta, jolla ympäristö säilytetään (/s). Samassa yhteydessä on hyvä tuoda esille Nakkilan taajamaosayleiskaavan merkintä paikallisesti merkittävästä ympäristöstä koskien Lammaisten Kissakujan varrella olevaa vanhaa asutusta. Suunnittelualueen lähiympäristön kuvausta Kissakujan rakennuskantaa koskien olisi hyvä täydentää sekä tarkistaa sen osalta myös vaikutusten arviointia rakennettuun ympäristöön (5.2.2).

Suunnittelualue sijaitsee Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnittelun tausta-aineistoksi vuonna 2021 valmistuneessa Satakunnan viherrakenneselvityksessä tunnistetun

maakunnallisen ekologisen verkostoon kuuluvan viherkäytävän alueella. Satakuntaliitto esittää jatkosuunnittelussa kiinnittämään huomiota kaavaratkaisussa istutettavien alueiden varaamiseen ja puuston säilyttämisen mahdollisuuksiin.

Satakuntaliitolla ei ole Satakunnan maakuntakaavan, Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 perusteella Kissakujan sähköaseman asemakaavan muutosluonnoksesta muuta lausuttavaa.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaselostusta täydennetään suunnitelmätietojen osalta. Voimalinjoja havainnollistetaan nykyisen ja tulevan verkon osalta. Tontin istutuksien osalta annetaan kaavamääräys.

Väylävirasto

Väylävirasto on tutustunut asemakaavan muutosluonnokseen ja antaa lausuntonsa rautateiden näkökulmasta.

Suunnittelualue sijaitsee Harjavallassa Kokemäenjoen eteläpuolella noin 3,5 kilometriä keskustasta luoteeseen. Kaava-alue rajoittuu Tampere – Pori -rautatiehen ja Nakkilan kunnan rajalla olevaan Kissakujaan sekä metsäalueeseen. Kaava-alueen pinta-ala on noin 1,44 ha. Kaavahankkeen tavoitteena on laatia nykyiselle suojametsäalueelle asemakaavan muutos, jossa osoitetaan Fingrid Oyj:n sähköasemaa varten energiahuollon aluetta.

Lisäraiteen aluevaraussuunnitelma

Vuonna 2021 on laadittu selvitys ”Lisäraiteen aluevaraussuunnitelma: Kokemäki-harjavalta” (<https://www.doria.fi/handle/10024/182712>). Laaditun suunnitelman tarkkuus on alustava aluevaraus selvitys. Selvityksessä mahdollinen lisäraide sijoittuisi nykyisen radan itäpuolelle, mutta tehdyn selvityksen suunnitteluosuus kuitenkin päättyy Harjavallan liikennepaikalle noin ratakilometrille 295+400. Selvitys ei siten koske Kissakujan sähköaseman suunnittelu aluetta. Laadittu selvitys ei ole luonteeltaan oikeusvaikutteinen selvitys, vaan se toimii maankäytön ja kaavoituksen lähtökohtana rata-alueeseen rajautuvien alueiden kehittämiseen.

Väylävirastolla ei ole muuta huomautettavaa kaavahankkeesta. Maanteiden osalta lausunnon antaa toimivaltainen ELY-keskus.

Kaavanlaatijan vastine

Merkitään tiedoksi lisäraiteen aluevaraussuunnitelma. Nykyisen raiteen ja tontin rajan välinen etäisyys on 19 m. Tontille suunnitellut rakenteet ovat vähintään 15 m ja sähköasemarakennuksen rakennusala 24 m tontin rajasta, joten lisäraiteen rakentamiseen arvioidaan jäävän riittävästi tilaa tämän hankkeen toteutumisen jälkeen.

Fingrid Oyj

Kiitämme lausuntopyynnöstä. Asemakaavan muutoksella mahdollistetaan Fingridin uuden sähköaseman toteutus.

Kaavaselostuksessa huomasimme muutamia tarkennettavia asioita:

- Kohtaan ”4.6.1 Kaavaratkaisun perusteita” pitäisi korjata se, että Fingridillä tarve on noin 900 k-m² sähköasemarakennukselle.
- Kohdan ”5.2.5 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen” seuraava lause olisi hyvä muotoilla hieman eri tavalla: ”Sähköaseman rakentamisen yhteydessä asemalta Suurteollisuuspuistoon johtavat 110 kV linjat yhdistetään samaan johtokäytävään, joka tehostaa lähialueen maankäyttöä”. Kyse on siitä, että sähköaseman rakentamisen yhteydessä Suurteollisuuspuistoon johtavat 110 kV voimajohdot käännetään ja yhdistetään sähköasemaan.

Fingridillä ei ole muutoin huomautettavaa asemakaavan luonnoksesta, joka vastaa Fingridin tarpeita sähköasemahankkeesta vastaavana.

Alueen kokonaisuuden suunnittelua ja toimintojen yhteensovitusta on viety eteenpäin hyvässä yhteistyössä Fingridin ja kaupungin kesken.

Pyydämme lähettämään meille tietoa kaavan etenemisestä.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaselostusta tarkennetaan lausunnossa esitetyllä tavalla.

DNA Oyj

DNA Oyj (DNA) on tutkinut osaltaan Kissakujan sähköaseman asemakaavaluonnoksen ja toteamme seuraavaa:

DNA Oyj:llä ei ole huomauttamista ko. asemakaavaluonnoksen sisältöön. Kyseisellä tontilla ei tällä hetkellä ole DNA:n omistamia telekaapeleita.

Kaavanlaatijan vastine

Merkitään tiedoksi.

Lammaisten Energia

Lammaisten Energia Oy ilmoitti, ettei sillä ole huomautettavaa asemakaavaluonnoksesta.

Kaavanlaatijan vastine

Merkitään tiedoksi.